

“Maddenin küçülüp inceleşmesi nisbetinde âsâr-ı hayat tezayüd ediyor, nur-u ruh teşeddüd ediyor.” izah eder misiniz; buradan fiziki zayıflığın ve kilo vermenin ruhun inkişafı için gerekli olduğu gibi bir mana çıkar mı?

Burada, canlı varlıklar içerisinde maddeten küçük olanların his dünyalarının büyüklere göre daha kuvvetli ve ince olduğu nazara veriliyor. Nitekim bir önceki cümlede şöyle buyuruluyor:

“Gözle görülmeyen hurdebînî bir hayvanın ne kadar keskin duyguları var ki, arkadaşının sesini işitir, rızkını görür, gayet hassas ve keskin hisleri vardır.” (1)

Hurdebînî; mikroskobik, gözle görülmeyecek kadar küçük demektir.

Üstad Hazretleri, maddenin küçülmesiyle hayat eserlerinin arttığına, hurdebînî bir mikrobu kendi rızkını görmesini misâl vermekle, şu hakikate kapı açmış oluyor. Madem bir küçük hayvanda hayat faaliyetleri bu derece inkişaf ediyor, o halde, madde kaydından azade olan melekler âleminde bu faaliyetler çok daha ileri seviyede icra edilecektir. Ve şu muhteşem âlem ve şu sayısız yıldızlar hayat faaliyetleriyle âdeta kaynaşmaktadır.

Bu hakikatin bir misâlini bizzat yaşamaktayız. Şöyle ki:

Rüya âleminde, bedenden bir derece alâkası kesilen ruh, başka âlemleri görüyor, çok uzak mekânlarla temas kuruyor, vefat etmiş dostlarıyla görüşebiliyor; kısa bir zamanda çok işler görüyor. O halde madde kaydından uzak olan meleklerde, hayat faaliyetleri çok daha ileri seviyede olacaktır.

İnsan yıldızlara bakar, güneşi seyredir, ama o mekânlara gidemez, zira bedeni buna engel olmaktadır. O halde beden kaydına girmeyen melekler, bu hayat faaliyetlerini çok rahat ve çok ileri seviyede icra ederler. İnsan da vefat ettiğinde, ruh, beden kaydından kurtulacağı için hayat eserlerinde büyük inkişaf olur. Üstad'ımızın şu ifadeleri buna güzel bir misaldir:

“İmân, o ağacın meyvesini cenaze değil, belki ebedî hayata mazhar ve ebedî saadete namzed olan ruhumun eskimiş yuvasından yıldızlarda gezmek için çıktığını gösterir.” (2)

Lemaat'ta da aynı mânayı destekleyen şu ifade geçer:

“Madde rikkat peydâ ettikçe hayat şiddet peydâ eder.” (3)

İnsanın ruhen inkişafında ana rükünler **“iman, salih amel, takva ve güzel ahlâk”**tır. İnsan, bunlarda terakki ettiği nisbette manen yükselir.

Şu var ki, aşırı derecede yemenin tasvip edilmediği de açıktır.

Nur Külliyyat’ında, İbn-i Sina’nın şu ifadelerine yer verilir:

“İlm-i tıbbî iki satırla topluyorum. Sözün güzelliği kısalığındadır. Yediğin vakit az ye. Yedikten sonra dört beş saat kadar daha yeme. Şifa hazımdadır.” (4)

Büyük müridlerin ve önder şahsiyetlerin **“az yeme, az içme ve az uyuma”** üzerinde ehemmiyetle durduklarını biliyoruz. Az yeme, içme ve uyuma, ruhun kemaline vesile olur. Bunlara fazla zaman ayırmak ve fazla tüketmek elbette ruhun manen terakkisine zarar verir. Ancak, az yediği halde fazla kilo alan kimseler olduğu gibi, çok yediği halde fazla kilo almayan kimseler de az değildir. Onun için manevî terakki konusunu; kilolu olup olmamakla izah etmek yanlış olur.

Dipnotlar

- (1) [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz.](#)
- (2) [Sözler, On Yedinci Söz’ün İkinci Makamı.](#)
- (3) [Lemeât.](#)
- (4) [Lem'alar, On Dokuzuncu Lem'a.](#)